

VĂN HÓA ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH – NHỮNG ĐẶC TRƯNG CƠ BẢN

TS. NGUYỄN TÙNG LÂM^(*) - THS. NGUYỄN THỊ KHANH^(**)

TÓM TẮT

Dưới một cách tiếp cận mới khi nghiên cứu về di sản Hồ Chí Minh, tác giả đã trình bày những đặc trưng cơ bản trong văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh trở thành tài sản vô cùng to lớn đối với sự nghiệp cách mạng của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, phát huy các giá trị văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh trong việc giáo dục, rèn luyện đối với cán bộ, đảng viên là điều quan trọng hàng đầu trong mọi thời kỳ cách mạng. Trong giai đoạn hiện nay, trước yêu cầu mới của sự nghiệp cách mạng, việc giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh là một việc làm cần thiết, thường xuyên, lâu dài, là trách nhiệm của mọi tổ chức đảng và mọi cán bộ, đảng viên.

Từ khóa: Văn hóa đạo đức; Hồ Chí Minh...

Nghiên cứu “văn hóa đạo đức”, xét đến cùng chính là tiếp cận đạo đức từ góc độ văn hóa học. Nói cách khác, văn hóa đạo đức thể hiện một hệ thống các giá trị đạo đức toàn diện và sâu sắc mang tính khoa học và nhân văn, góp phần định hướng giá trị, giúp cho các thành viên trong xã hội nhận thức rõ bản chất, mục tiêu phát triển của xã hội. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh mang đậm giá trị tinh hoa văn hóa nhân loại, dấu ấn văn hóa đạo đức truyền thống Việt Nam. Về mặt cấu trúc hệ thống giá trị văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh, được thể hiện qua các thành tố với những đặc trưng cơ bản sau:

1. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh được kết tinh ở mục tiêu chính trị cao cả là giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người

Theo quan điểm của Hồ Chí Minh, đạo đức và chính trị có liên quan với nhau vì sự phát triển của con người, của xã hội xuyên qua thực đạo

đức. Điều này được biểu hiện ở mục tiêu chính trị cao cả là giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người; xây dựng một xã hội không có áp bức, bóc lột, xây dựng một chế độ xã hội lấy con người và phát triển con người làm trung tâm, các lợi ích, nhu cầu làm người được thỏa mãn, các năng lực của con người được phát huy vì lợi ích chung của cộng đồng. Mục tiêu lý tưởng đó xét đến cùng là mục tiêu đạo đức, động cơ đạo đức cao nhất. Điều này cho thấy văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh thấm đượm tính nhân văn, nhân đạo cao cả. Theo Người, giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội - giai cấp cuối cùng phải đi đến giải phóng con người thì mới có ý nghĩa thiết thực. Người luôn dành tình thương yêu, quý trọng cho những người bị áp bức, bóc lột, những người cùng khổ. Người chú ý tới phát triển con người, không những giải phóng con người khỏi ách áp bức, bóc lột của chế độ thực dân, phong kiến mà còn tìm cách nâng cao chất lượng đời sống vật chất và tinh thần cho họ. Người thấy được vị trí, vai trò của con người, xem con người là trung tâm của sự

^(*) Trường Đại học Chính trị - Bộ Quốc phòng

^(**) Trường Cao đẳng Công nghiệp và Xây dựng - Bộ Công thương

át triển xã hội.

Trên cương vị là Chủ tịch nước, Chủ tịch Đảng, Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh tới việc ấn dấu cho cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc của nhân dân. Người nhiều lần nêu lên quan niệm: nếu nước đã được độc lập mà dân đói, dân rét thì độc lập chẳng để làm gì; dân chỉ biết giá trị của tự do, độc lập khi được ấm no, mặc ấm. Nói như vậy, có nghĩa là Hồ Chí Minh đã đề cập những vấn đề tối thiểu và về cơ bản nhất của con người: sống có chất lượng tốt, về vật chất và tinh thần, con người phát triển toàn diện vươn tới hạnh phúc và tự do.

2. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh được biểu hiện chính là “đạo đức mới” - đạo đức cách mạng

Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh nổi bật chính ở “đạo đức mới”, khác về bản chất so với đạo đức cũ. “Đạo đức cũ” chính là đạo đức truyền thống của dân tộc trong đó nhiều giá trị bị chỉ trích bởi tư tưởng đạo đức Nho học (với sự tác động của cả hai mặt tích cực và hạn chế) và yếu văn hóa làng xã. “Đạo đức mới” là đạo đức cách mạng mang bản chất giai cấp công nhân, tập hợp truyền thống đạo đức tốt đẹp của dân tộc và những tinh hoa của đạo đức nhân loại. Người từng giải thích, so sánh về “đạo đức mới” “đạo đức cũ”, cho rằng “đạo đức cũ như người đi ngược xuống đất, hai chân chống lên trời. Đạo đức mới như người hai chân đứng vững trên mặt đất, đầu gối lên trời.” Theo Hồ Chí Minh, đạo đức mới là những chuẩn mực đạo đức cách mạng giúp con người hướng tới “chân, thiện, mỹ”; tự trọng ở những phẩm chất: trung thực, yêu nước, hiếu với dân; yêu thương con người; kiên trì, kiên nhẫn, chính, chí công vô tư; tinh thần đoàn kết quốc tế trong sáng. Người chỉ rõ, đạo đức cách mạng và thực hành đạo đức cách mạng được biểu hiện trong các mối quan hệ tự mình, với người, với công việc và tổ chức. Người cho rằng, đạo đức cách mạng được hoá thân thành phẩm chất đạo đức của từng cán bộ,

đảng viên. Văn hoá đạo đức được đặc trưng bởi hoạt động của những người có đạo đức cách mạng và lý tưởng xã hội chủ nghĩa. Người có đạo đức cách mạng thì phải liên hệ gắn bó với quần chúng, hoà mình với quần chúng thành một khối, tin quần chúng, hiểu quần chúng, lắng nghe ý kiến của quần chúng và đặc biệt là phải gương mẫu trước quần chúng; kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân, sống giản dị trong sạch. Người khẳng định: “Đảng ta là một đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân.”⁽¹⁾ Người yêu cầu mỗi cán bộ, đảng viên phải rèn luyện tinh thần: “Giàu sang không thể quyến rũ... nghèo khó không thể chuyển lay... uy lực không thể khuất phục.”⁽²⁾ Khi mỗi cán bộ, đảng viên là một tấm gương sáng về hành vi đạo đức, thì họ chính là một biểu tượng văn hoá cao đẹp, biểu tượng thực sự của bộ phận văn hoá cao nhất của dân tộc. Các giá trị chuẩn mực cần, kiệm, liêm, chính cùng với nguyên tắc ứng xử chí công vô tư hợp thành lý luận đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh. Đó là đạo đức cộng sản, thấm nhuần chủ nghĩa nhân đạo cách mạng. Người kế thừa đạo đức truyền thống dân tộc: yêu nước, thương dân, vị tha nhân ái, Người cũng kế thừa hình thức biểu đạt trong di sản đạo đức phương Đông nhưng bổ sung vào đó nội dung tư tưởng đạo đức mới, mang tinh thần thời đại. Trong thực hành đạo đức, Hồ Chí Minh đã kết hợp nhuần nhuyễn truyền thống và hiện đại, dân tộc với quốc tế và thời đại, để tự mình suốt đời rèn luyện và thực hành, suốt đời chăm lo giáo dục, bồi dưỡng cho cán bộ đảng viên, nêu gương cho mọi người noi theo.

⁽¹⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 15, trang 622.

⁽²⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 7, trang 50.

3. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh được thể hiện khi coi đạo đức cách mạng là “gốc” của người cách mạng

Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh, nổi bật ở luận điểm: “Đạo đức là cái gốc của người cách mạng”. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Người luôn quan tâm chăm lo xây dựng đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, Người ví đạo đức cách mạng như gốc của cây, ngọn nguồn của sông, của suối. Theo Người, điều kiện tiên quyết để người cán bộ, đảng viên hoàn thành nhiệm vụ là phải có đạo đức cách mạng. Người chỉ rõ, “cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân.”⁽³⁾ Đạo đức là cái gốc của người cách mạng, bởi vì nó liên quan trực tiếp tới khả năng và quyết định hiệu quả “gánh vác” công việc của Đảng cầm quyền. Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Hồ Chí Minh luôn suy nghĩ và trăn trở về nguy cơ có thể xảy ra đối với một đảng cầm quyền, đó là sự sai lầm về đường lối chính trị, sự suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Theo Người, Đảng cầm quyền lãnh đạo toàn xã hội, lãnh đạo nhà nước, nếu cán bộ, đảng viên không tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng thì mật trái của quyền lực có thể làm tha hóa bản chất con người. Vì thế, Người luôn nhắc nhở cán bộ, đảng viên: muốn làm cách mạng, trước hết con người phải có cái tâm trong sáng, có đạo đức cao đẹp đối với giai cấp công nhân, nhân dân lao động và đối với dân tộc, luôn phải kiên quyết đấu tranh vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Người khẳng định: “Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng.”⁽⁴⁾ Đây không chỉ là yêu cầu về phẩm chất,

năng lực mà còn là vấn đề có tính nguyên tắc trong chỉ đạo nhận thức và hành động của mỗi cán bộ, đảng viên.

Mặc dù coi đạo đức là gốc, chiếm vị trí hàng đầu trong thang giá trị nhân cách người cách mạng nhưng Hồ Chí Minh luôn đặt đạo đức và tài năng trong mối quan hệ biện chứng, tác động và quy định lẫn nhau. Bởi vì, nhờ có phẩm chất và năng lực, đức và tài mà cán bộ, đảng viên hoàn thành nhiệm vụ, suốt đời tận trung với nước, tận hiếu với dân, vì nhân dân phục vụ, quyết tâm đưa cách mạng Việt Nam đi đến thắng lợi cuối cùng. Khẳng định mối quan hệ chặt chẽ giữa tài và đức, Hồ Chí Minh viết: “Có tài mà không có đức ví như một anh làm kinh tế tài chính rất giỏi nhưng lại đi đến thụt két thì chẳng những không làm được gì ích lợi cho xã hội, mà còn có hại cho xã hội nữa. Nếu có đức mà không có tài ví như ông Bụt không làm hại gì, nhưng cũng không lợi gì cho loài người.”⁽⁵⁾

Nói đến đạo đức là nói đến thành tố ý thức đạo đức, hành vi đạo đức, quan hệ đạo đức, hệ thống thiết chế truyền bá và giáo dục đạo đức... Hồ Chí Minh coi trọng cả đức và tài trong một con người, nhưng xét về thứ tự ưu tiên thì Người cho rằng đức là cơ bản hơn cả.

Có thể nói rằng, hầu như ở đâu và lúc nào Hồ Chí Minh cũng nói, viết và thực hành đạo đức cách mạng. Đó là nếp sống văn hóa thường nhật của Hồ Chí Minh. Khi cho đạo đức là gốc rễ của cây, ngọn nguồn của sông suối là nền tảng của nhân cách căn bản của người cách mạng, Hồ Chí Minh đã trở thành người đi tiên phong trong cuộc cách mạng về đạo đức và chính Người trở thành một chiến sĩ văn hoá trong việc hiện thực hóa các giá trị đạo đức vào cuộc sống.

4. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh được thể hiện bằng sự thống nhất giữa tư tưởng và hành động, thực hành nêu gương về đạo đức

Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh thể hiện bằng

⁽³⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. 2011, tập 5, trang 292.

⁽⁴⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. 2011, tập 11, trang 601.

⁽⁵⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. 2011, tập 11, trang 399.

thống nhất giữa tư tưởng và hành động, thực hành nêu gương về đạo đức. Nghiên cứu di sản tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa đạo đức ta thấy, Người không bàn nhiều về đạo đức dưới góc lý thuyết, mà chủ yếu nói về thực hành đạo đức bằng cách làm gương và nêu gương. Vì theo Người, "một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền"⁽⁶⁾ và "quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, bạn phải làm mực thước cho người ta bắt chước."⁽⁷⁾

Trong tư tưởng văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh, "học" luôn luôn phải gắn với "hành", lý luận phải đi liền với thực tiễn, nói đi đôi với làm và những cấp chính thể mà thiếu một về sẽ trở thành vô nghĩa. Thể hiện tư tưởng văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh là luôn luôn gắn với đời sống thực tiễn, không tư biện, không cao siêu, không rườm rà, không tính kinh viện, giáo điều. Những gì Hồ Chí Minh làm, viết, nói liên quan đến đạo đức rất rõ ràng, ngắn gọn, súc tích, dễ hiểu. Theo Người, chỉ có nhất quán giữa nói và làm thì người cán bộ, đảng viên mới giành được lòng tin của quần chúng. Nếu người cán bộ, đảng viên nói nhiều làm ít, nói mà không làm, hoặc "nói một đằng làm một nẻo", thì nhất định sẽ mất uy tín trước đơn vị, trước cộng đồng, vai trò của sự nêu gương sẽ không thể phát huy được. Sự thống nhất giữa lời nói và việc làm còn là một yêu cầu khách quan của phẩm chất người cán bộ, đảng viên, nhất là trong tình hình hiện nay. Khi giáo dục cán bộ làm công tác in ấn, Người đã nhấn mạnh: "Tuyên truyền là miệng nói tay làm, phải tuý hoàn cảnh mà chức giúp đỡ nhân dân thực sự, không phải tuý dân bằng diễn thuyết. Muốn vậy cán bộ phải làm gương mẫu."⁽⁸⁾

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 11, tập 1, trang 284.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 11, tập 6, trang 16.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

Người cho rằng, cách giáo dục đạo đức cách mạng hiệu quả nhất là phải thực hành nêu gương, và muốn nêu gương được thì nói phải đi đôi với làm. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng đầy gian khổ, hy sinh, Hồ Chí Minh luôn là một tấm gương đạo đức mẫu mực cho mọi người học tập và noi theo. Ở Người đã đạt tới sự thống nhất chặt chẽ giữa nói và làm, giữa giáo dục đạo đức và nêu gương đạo đức, đạt tới sự nhất quán giữa công việc và đời tư, giữa đạo đức vĩ nhân và đạo đức đời thường. Khi địa vị càng cao, uy tín càng lớn, Hồ Chí Minh càng ra sức tự hoàn thiện, trở thành tấm gương đạo đức trọn vẹn. Người đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải làm kiểu mẫu trong công tác và lối sống ở mọi lúc, mọi nơi; nói phải đi đôi với làm để quần chúng noi theo.

Có thể khẳng định, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Hồ Chí Minh đã thực hành trọn vẹn năm điều cao cả, lớn lao: thực hành lý luận; thực hành dân chủ; thực hành dân vận; thực hành đại đoàn kết và thực hành đạo đức. Ở Hồ Chí Minh, nói đạo đức gắn liền với thực hành đạo đức; các nguyên lý đạo đức thống nhất chặt chẽ với đạo đức đời thường, làm cho Người trở thành một tấm gương đạo đức trong sáng, không gợn một vết bụi, kết đọng lại thành giá trị bền vững mang dấu ấn phong cách văn hóa điển hình - văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh có ý nghĩa thực tiễn lớn lao và đến nay vẫn còn nguyên giá trị.

5. Văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh được biểu hiện ở việc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân

Có thể nói, thực hành đạo đức cách mạng gắn liền với phòng và chống chủ nghĩa cá nhân là một trong những đặc trưng cơ bản trong văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh. Hồ Chí Minh cho rằng, chống chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng được xem như một nội dung liên quan trực tiếp tới vận mệnh của Đảng và quyết định đến thành công của sự nghiệp cách

mạng ở nước ta. Do vậy, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân vừa là nhiệm vụ cơ bản, lâu dài, vừa là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của toàn Đảng, toàn dân ta. Người nhắc nhở, mỗi cán bộ, đảng viên không phải cứ viết trên trán mình hai chữ “cộng sản” là được nhân dân yêu mến, mà phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện và thực hành đạo đức cách mạng, chống sa vào chủ nghĩa cá nhân, góp phần làm cho Đảng ta thật sự “là đạo đức, là văn minh.”

Một điều rất dễ nhận thấy trong văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh là sự thấm nhuần sâu sắc chất nhân văn, là tình thương yêu, tin cậy ở mỗi con người, nâng niu giá trị con người, tin vào sự tốt đẹp ở con người, tin cái Thiện sẽ chiến thắng cái Ác. Người nêu rõ, chủ nghĩa cá nhân là giặc ở trong lòng, một kẻ thù nội xâm, ở bên trong, phải kiên quyết chống. Nó là một thứ bệnh mẹ, bệnh gốc, đẻ ra trăm thứ bệnh con, những điều xấu xa, hư hỏng, nếu không đủ dũng khí chống lại, nó sẽ làm hỏng không chỉ từng người mà còn làm hỏng cả cơ đồ, sự nghiệp. Cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân là cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt, lâu dài và gian khổ bằng nhiều hình thức gắn với những điều kiện về chính trị, kinh tế, văn hoá và xã hội. Cuộc đấu tranh đó không kém cuộc đấu tranh chống lại kẻ thù ngoại xâm, bởi lẽ chủ nghĩa cá nhân là kẻ thù không lộ nguyên hình, nó ẩn nấp trong tư tưởng, suy nghĩ và hành vi của mỗi cá nhân. Hồ Chí Minh đã so sánh: “Tư tưởng cộng sản với tư tưởng cá nhân ví như lúa với cỏ dại. Lúa phải chăm bón rất khó nhọc thì mới tốt được. Còn cỏ dại không cần chăm sóc cũng tốt lu bù. Tư tưởng cộng sản phải rèn luyện gian khổ mới có được. Còn tư tưởng cá nhân thì cũng như cỏ dại, sinh sôi, nảy nở rất dễ.”⁽⁹⁾ Vì vậy, đạo đức cách mạng trong bất cứ hoàn cảnh nào cũng phải quyết tâm đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân.

Theo Người, phải kiên trì chống chủ nghĩa

cá nhân và nên biết rằng, cuộc chiến đấu thán lặng này sẽ có không ít sự đau đớn ở trong lòng vì phải vượt qua những sự yếu kém, những khuyết điểm của chính mình để trở nên tốt đẹp; chủ nghĩa cá nhân không có nghĩa là phủ nhận cá nhân, trái lại phải phát triển và vun trồng cho mỗi cá nhân phát triển. Cái gì thuộc về lợi ích chung, nhu cầu hợp lý, chính đáng của cá nhân, không trái với xã hội thì không phải là xấu, không chống lại mà còn tạo điều kiện cho nó phát triển. Mỗi người là một cá nhân, ai cũng có tính, sở trường, lợi ích riêng, phải biết tôn trọng cách của mỗi người. Phê bình cũng phải thấu lý, đạt tình. Ăn ở với nhau phải có tình nghĩa. Phê bình công việc chứ không xúc phạm con người.

Hiện nay, nước ta đang tiến hành sự nghiệp đổi mới đất nước, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, bên cạnh những thuận lợi, đang chịu sự chi phối từ những mặt trái của cơ chế thị trường, những tiêu cực nảy sinh trong quá trình hội nhập, toàn cầu hóa. Để thực hiện mục tiêu xây dựng một nền văn minh mới đạt kết quả vững chắc phải phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa thật sự lành mạnh, hiện đại, văn minh chú trọng công tác giáo dục toàn diện cả chính trị, tư tưởng, văn hóa, pháp luật; giữ vững kế thừa những giá trị truyền thống đạo đức của dân tộc và của cách mạng; ngăn chặn, đẩy lùi những hiện tượng suy thoái, tiêu cực về tư tưởng, đạo đức... Đó là những nội dung, biện pháp quan trọng của công tác giáo dục chính trị, bồi dưỡng đạo đức, lối sống; xây dựng, củng cố niềm tin của nhân dân với sự lãnh đạo của Đảng trong phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay.

Nhìn lại quá khứ, suy ngẫm về hiện tại và hướng tới tương lai, chúng ta càng hiểu rõ giá trị trong văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh và ý nghĩa sâu sắc cả về mặt lý luận và thực tiễn

⁽⁹⁾ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 12, trang 222.

hi công tác giáo dục, bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên, cũng như đối với công tác xây dựng Đảng trong điều kiện lịch sử mới - mở cửa, hội nhập, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay. Đảng ta khẳng định, phát triển kinh tế nhiệm vụ trung tâm, xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt. Vì vậy, xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên vừa có đức vừa có tài, phát huy tốt vai trò tiên phong của mỗi cán bộ, đảng viên trong công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa là yêu cầu cấp bách hiện nay. Hình vì vậy, cần phát huy các giá trị văn hóa đạo đức Hồ Chí Minh, làm cho các giá trị đó có sức lan tỏa, thấm nhuần trong mọi tổ chức đảng, mọi cán bộ, đảng viên. Đây cũng là điều nước “đặc trị” giúp cán bộ, đảng viên phòng, chống những tác động tiêu cực của kinh tế thị trường một cách hiệu quả nhất trong bối cảnh hiện nay./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Thành Duy: *Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. 1996.
2. Vũ Khiêu: *Nho giáo và phát triển Việt Nam*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội. 1997.
3. Hồ Chí Minh: *Toàn tập* (12 tập), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. 2011.
4. Nguyễn Tùng Lâm: “Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hoá Đảng với công tác xây dựng, chỉnh

đốn Đảng hiện nay”, Tạp chí *Lý luận Chính trị*, số 01/2013.

5. Nguyễn Tùng Lâm: “Từ chữ “trung” trong Nho giáo đến chữ “trung” trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh”, Tạp chí *Khoa học Xã hội*, số 09/2013.

6. Nguyễn Tùng Lâm: “Kế thừa và phát huy tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa cầm quyền trong sự nghiệp cách mạng ở nước ta hiện nay”, Tạp chí *Khoa học chính trị*, số 02/2014.

7. Nguyễn Tùng Lâm: “Chủ nghĩa yêu nước Hồ Chí Minh – nhân tố thắng lợi của cách mạng Việt Nam” (viết chung), Tạp chí *Lịch sử Đảng*, số (209) 3/2014, trang 20-25.

8. Nguyễn Tùng Lâm: “Tư tưởng văn hóa giáo dục của Hồ Chí Minh” (viết chung), Tạp chí *Lý luận Chính trị và Truyền thông*, số 04/2014.

9. Nguyễn Tùng Lâm: “Học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về phòng và chống chủ nghĩa cá nhân” (viết chung), Tạp chí *Tuyên giáo*, số 05/2014.

10. Đào Phan: *Đạo Khổng trong văn Bác Hồ*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội. 2005.

11. Nguyễn Thế Thăng: *Tìm hiểu tư tưởng đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh*, Nxb. Lao động, Hà Nội. 2002.

